

Sygn. akt IV U 607/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2015r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Anna Tomaszewska

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2015r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania G. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 27 kwietnia 2015r. znak: (...)

o emeryturę

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy G. C. prawo do emerytury od dnia (...) 2015r.;

II. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IV U 607/15

UZASADNIENIE

Ubezpieczony G. C. wniósł odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 27 kwietnia 2015r., znak (...), odmawiającej mu prawa do emerytury. Ubezpieczony podniósł, że w okresie od 17 sierpnia 1980r. do 15 listopada 1984r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowiskach magazyniera nawozów sztucznych i środków ochrony roślin oraz pracownika rozładunkowego w Gminnej Spółdzielni (...) w Pieniężnie, na dowód czego zaproponował zeznania świadków.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie po przeprowadzeniu dowodu z akt osobowych skarżącego z okresu zatrudnienia we wskazanej wyżej Spółdzielni. Powołano się m.in. na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie Dz.U. z 2015r., poz. 748 ze zmianami; dalej: ustawa emerytalna) oraz na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zmianami). Organ rentowy podniósł, że wnioskodawca udokumentował w postępowaniu administracyjnym 14 lat, 1 m-c i 8 dni okresów pracy w warunkach szczególnych. Nie uwzględniono jako okresów takiej pracy okresu od 17 sierpnia 1980r. do 15 listopada 1984r. w Gminnej Spółdzielni (...) w Pieniężnie, gdyż przedłożona dokumentacja nie potwierdza pracy skarżącego w warunkach szczególnych. Nie kwestionowano pozostałych przesłanek wnioskowanego prawa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Skarżący urodził się w dniu (...), zatem w dniu (...) 2015r. ukończył 60 lat.

(bezsporne)

Skarżący po ukończeniu 16. roku życia pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców do dnia 8 lutego 1973r.

(bezsporne, ponadto oświadczenia k.34-35, zeznania świadków k.36-37 pliku emerytalnego)

W okresie od dnia 9 lutego 1973r. do dnia 30 czerwca 1976r. ubezpieczony pracował jako robotnik budowlany w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w O..

(bezsporne, ponadto świadectwo pracy k. 4 pliku dot. kapitału początkowego)

Od dnia 3 stycznia 1977r. do dnia 28 maja 1977r. skarżący pracował w Przedsiębiorstwie (...) w K. Oddziale w S. w charakterze murarza.

(bezsporne, ponadto świadectwo pracy k. 5 pliku dot. kapitału początkowego)

W okresie od dnia 15 września 1977r. do dnia 15 września 1978r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) w Pieniężnie Zakładzie Usług Rolnych w Pieniężnie jako murarz – tynkarz.

(bezsporne, ponadto świadectwo pracy k. 6 pliku dot. kapitału początkowego)

Od dnia 6 listopada 1978r. do dnia 8 sierpnia 1980r. pracodawcą ubezpieczonego był Zakład Budownictwa (...) w B., gdzie skarżący pełnił obowiązki murarza.

(bezsporne, ponadto świadectwo pracy k. 7 pliku dot. kapitału początkowego)

W okresie od dnia 7 sierpnia 1980r. do dnia 14 listopada 1984r. skarżący był zatrudniony w Gminnej Spółdzielni (...) w Pieniężnie w pełnym wymiarze czasu pracy. W trakcie tego zatrudnienia skarżący do dnia 20 sierpnia 1983r. pracował jako magazynier magazynu z nawozami sztucznymi oraz środkami ochrony roślin. Praca skarżącego polegała na przyjmowaniu i wydawaniu nawozów luzem i w workach oraz środków ochrony roślin. Ubezpieczony w ramach tych obowiązków zawodowych prowadził również dokumentację dotyczącą wydawania nawozów i środków z magazynu, poprzez przyjmowanie dowodów opłat, sporządzaniu raportu i rozliczeniu się ze stanu magazynu. Skarżący do wykonywania tych czynności miał swoje pomieszczenie (tzw. kantorek) znajdujące się wewnątrz magazynu. Załadunkiem w magazynach Spółdzielni, których było około pięciu, zajmowali się pracownicy magazynowi, przy czym była to jedna grupa załadowcza przemieszczająca się pomiędzy poszczególnymi magazynami. Zdarzało się, iż nabywcy nawozów i środków (najczęściej rolnicy) sami je ładowali, przy czym niekiedy pomagał im ubezpieczony.

(dowód: zeznania świadków W. G. i L. H. z rozprawy w dniu 21 października 2015r., zeznania skarżącego w związku z jego wyjaśnieniami z tej samej rozprawy, a nadto świadectwa pracy, karta obiegowa, podania, rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia, zapytanie o karalność, listy płac w aktach osobowych koperta k. 30 akt sprawy, jak również świadectwo pracy k.8 pliku dot. kapitału początkowego)

Od dnia 15 listopada 1984r. do chwili obecnej ubezpieczony jest zatrudniony w (...) S.A. Zakładzie (...) w O. w charakterze montera.

(bezsporne, ponadto zaświadczenie k.9 pliku dot. kapitału początkowego, zaświadczenie k. 14 pliku emerytalnego)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie skarżącego zasługiwało na uwzględnienie, przy czym należy zaznaczyć, że wobec okoliczności, które można było ustalić dopiero w toku postępowania sądowego.

Wstępnie należy przybliżyć podstawę prawną wniosku, co pozwoli ograniczyć omówienie okoliczności faktycznych tylko do tych, które były istotne dla rozstrzygnięcia. Wobec tego trzeba wyjaśnić, że z art. 184 ustawy emerytalnej

wynika, iż ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, a więc w dniu 1 stycznia 1999r., osiągnęli po pierwsze okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz po drugie okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. w niniejszej sprawie wynoszący 25 lat. Przy tym emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie na dochody budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu. Stosownie do powołanego w części wstępnej uzasadnienia §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Skarżący bezspornie spełnia kryterium wymaganego okresu 25 lat ubezpieczenia, skończył 60 lat i nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że bezzasadnie organ rentowy odmówił na podstawie art. 32 ust. 1 lit a ustawy emerytalnej zaliczenia do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu pobierania zasiłku chorobowego w dniach od 8 do 9 i od 14 do 20 grudnia 1998r. (razem 9 dni), co skutkowało skróceniem stażu pracy w warunkach szczególnych do 14 lat, 1 m-ca i 8 dni. W ocenie Sądu, wbrew stanowisku organu rentowego przepis art. 32 ust. 1 lit. a ustawy emerytalnej nie daje podstawy prawnej do wyłączenia z okresów zatrudnienia skarżącego w szczególnych warunkach, przypadających w grudniu 1998r., a więc przed dniem 1 lipca 2004r., okresów niewykonywania pracy, za które wnioskodawca otrzymał wynagrodzenie z powodu choroby. W tym zakresie Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 13 lipca 2011r. w sprawie o sygn. I UK 12/11, publik. LEX nr 989126. Wobec tego należało przyjąć, iż z tytułu zatrudnienia na kolei skarżący legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych w rozmiarze 14 lat, 1 m-ca i 17 dni.

Kwestią sporną na etapie postępowania administracyjnego była okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach, jako że przedłożona dokumentacja nie potwierdza pracy skarżącego w warunkach szczególnych. Należy wobec tego wyjaśnić, że zgodnie z § 2 ust. 2 powoływanego wcześniej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. okresy pracy m.in. w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych

warunkach. Świadectwo pracy z adnotacją o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, bądź bez niej, nie jest jednak bezwzględną przesłanką do zaliczenia danej pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach. Świadectwo nie jest wiążące dla organu rentowego i może podlegać weryfikacji. Decydujące znaczenie ma zawsze fakt rzeczywistego

wykonywania pracy w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Dopiero w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów pracy w warunkach szczególnych także w oparciu o inne dowody niż zaświadczenie z zakładu pracy, nawet jeśli pracownik nie posiada świadectwa w określonej w przepisie formie, albo jego treść budzi wątpliwości, które uzasadniały kwestionowanie tego zaświadczenia przez organ rentowy w fazie administracyjnej postępowania.

Skoro art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej odwołuje się do przepisów dotychczasowych, to trzeba też wyjaśnić, że obowiązujące w tym zakresie i przywoływane już kilkakrotnie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. wydane zostało w oparciu o delegację z art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zmianami), w którym Radzie Ministrów powierzono w szczególności określenie rodzaju prac lub stanowisk pracy oraz warunków, na podstawie których osobom m.in. zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku. Z art. 53 ust. 2

tej samej ustawy wynika, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników stale zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia – jest to regulacja tożsama z zawartą w obecnie obowiązującym art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. W wykazie A, stanowiącym załącznik do wspomnianego rozporządzenia, w dziale IV „W chemii” wymienia się pod poz. 40 „prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport oraz konfekcjonowanie surowców, półproduktów i wyrobów gotowych – pylistych, toksycznych, żrących, parzących i wybuchowych. Pomocniczo można się odwołać do przepisów resortowych, wydanych w oparciu o §1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., w niniejszej sprawie do zarządzenia Nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach podległych temu ministrowi, na których są wykonywane prace w warunkach szczególnych. W zarządzeniu tym w dziale IV pod poz. 40 pkt 15 zostało wymienione stanowisko magazyniera, a w pkt 18 robotnika magazynowego. Również mając na uwadze strukturę działalności gminnych spółdzielni tego rodzaju, można odwołać się do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988r., w którym w Dziale IV pod poz. 40 pkt 4 wymienia się odpowiednio robotnika magazynowego. Bez wątplenia Sąd skarżący w trakcie zatrudnienia w Gminnej Spółdzielni (...) w Pieniężnie do dnia 20 sierpnia 1983r. pracował jako magazynier magazynu nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. Datę końcową tego okresu pracy należy przyjąć na podstawie rozwiązania umowy o pracę ze skarżącym z dnia 29 sierpnia 1983r. (dokument z akt osobowych koperta k. 30 a.s.) z powodu porzucenie pracy bez usprawiedliwienia. Zarówno świadkowie jak i skarżący w swoich zeznaniach wskazali zgodnie, iż ubezpieczony pracował na tym stanowisku i przedstawili charakter jego pracy. Zgodnie z ich zeznaniami skarżący zajmował się przyjmowaniem i wydawaniem nawozów sztucznych (luzem i w workach) i środków ochrony roślin, mając swoje pomieszczenie wewnątrz magazynu. Do tego zdarzało się, że skarżący pomagał przy załadunku tych nawozów i środków. W Spółdzielni funkcjonowała również grupa robotników magazynowych do załadunku materiałów we wszystkich magazynach. Skarżący w ramach obowiązków, rozliczając się ze stanu magazynu, sporządzał także raporty. W ocenie Sądu praca skarżącego świadczona w tym okresie odpowiadała rodzajom pracy w warunkach szczególnych, uprawniającym do wcześniejszej emerytury. Materiał dowodowy jednoznacznie wskazuje, iż skarżący w tym okresie pracował jako magazynier, świadcząc pracę w magazynie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, które bez wątplenia Sądu są surowcami i wyrobami gotowymi pylistymi, toksycznymi, żrącymi, parzącymi i wybuchowymi. Zaznaczenie wymaga, iż prawodawca uzależnił prawo do świadczenia emerytalnego od wykonywania prac magazynowych, załadunkowych, rozładunkowych, transportowych oraz konfekcjonowanych surowców, półproduktów i wyrobów gotowych wymienionych w dziale IV, poz. 40 załącznika A cytowanego rozporządzenia. Zatem zauważenia wymaga, iż praca na każdym z tych stanowisk uprawnia do wcześniejszej emerytury i nie uzależnia tych uprawnień od kumulatywnego świadczenia prac tego rodzaju. Skoro skarżący pełnił obowiązki magazyniera stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, należało uwzględnić ten okres zatrudnienia przy ustalaniu jego uprawnień do wcześniejszej emerytury. Takich ustaleń Sądu nie mogło podważyć stanowisko organu rentowego (e-protokół z dnia 21 października 2015r. – 01:00:25), iż skarżący w ramach obowiązków wykonywał inne czynności wykraczające poza obowiązki zawodowe na tym stanowisku. Przede wszystkim organ rentowy nie wskazał jakie miałyby być to czynności. Sąd może jedynie przypuszczać, iż pozwany miał na uwadze, że skarżący niekiedy pomagał przy załadunku nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, a także zajmował się prowadzeniem raportów. Niemniej jednak w ocenie Sądu powyższe czynności wykonywane przez skarżącego w żadnym razie nie mogły wykluczyć zaliczenia tego okresu pracy skarżącego w stażu pracy w warunkach szczególnych. Nie budzi wątpliwości Sądu, iż prowadzenie raportu i rozliczanie się ze stanu magazynu wchodzi w zakres czynności magazyniera. Z kolei pomocnicze prace załadunkowe, nawet jeśli wykraczały poza zakres czynności skarżącego i były jego dobrą wolą, stanowiły prace w warunkach szczególnych, gdyż odpowiadały pracom załadunkowym na stanowisku robotnika magazynowego. Wobec bez znaczenia pozostawał fakt, czy skarżący, będąc magazynierem, zajmował się pomocniczymi pracami załadunkowymi. Do tego zauważyć należy, iż ustawodawca nie uzależnił zaliczenia tego rodzaju prac jako prac w warunkach szczególnych od rodzaju występowania tych materiałów (czy w workach, czy luzem), a także – w przypadku magazyniera – od tego, że praca ta miałyby polegać tylko na rozładunku, bądź załadunku. Podkreślenia wymaga, że ustawodawca, uzależniając prawo do wcześniejszej emerytury od wykonywania pracy o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, zaliczył do pracy tego rodzaju stanowiska m.in.

magazyniera, pakowacza, robotnika magazynowego, czy sprzątacza magazynów (Dział IV poz. 40 pkt 15-16,18 i 21 wymienionego zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego). Zatem jednoznacznym jest, iż istotą prawa do wcześniejszej emerytury jest świadczenie pracy w warunkach o znacznej szkodliwości dla zdrowia. W tym kontekście można jedynie dodatkowo wskazać, iż skarżący jako magazynier wykonywał obowiązki zawodowe wewnątrz magazynu z nawozami sztucznymi i środkami ochrony roślin, nawet przy sporządzaniu raportów, gdyż jego pomieszczenie tzw. kantorek znajdowało się wewnątrz tego magazynu. Dodatkowo można jedynie wskazać, że mając na uwadze przepisy resortowe rolnictwa, leśnictwa i gospodarki żywnościowej, zgodnie z którymi pracą w warunkach szczególnych jest praca robotnika magazynowego, należało zważyć, iż charakter pracy ubezpieczonego stanowił de facto pracę robotnika magazynowego, bowiem skarżący w ramach swoich obowiązków wykonywał rodzajowo tożsame czynności w warunkach szkodliwych pracy, prowadzących do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

Reasumując, Sąd zważył, iż skoro skarżący w okresie od dnia 7 sierpnia 1980r. do dnia 20 sierpnia 1983r. w trakcie zatrudnienia w Gminnej Spółdzielni (...) w Pieniężnie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę zaliczaną do pracy w warunkach szczególnych, tym samym wykazał znacznie dłuższy okres od brakującego (10 m-cy i 13 dni) do uzyskania 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych. Dalszy okres pracy skarżącego w tej spółdzielni, tak jak podnosił ubezpieczony, w charakterze robotnika rozładunkowego, pozostawał więc bez znaczenia dla rozpoznania sprawy.

Udowodnienie przez wnioskodawcę – należy podkreślić, że dopiero na etapie postępowania sądowego, gdyż przy pomocy dokumentów z akt osobowych oraz osobowych źródeł dowodowych – iż zachodzą wszystkie przesłanki przyznania mu wnioskowanej emerytury, skutkowało po pierwsze zmianą zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc

i przyznaniem prawa do tejże emerytury od dnia ukończenia 60. roku życia, tj. od dnia (...) 2015r., oraz stwierdzeniem na podstawie art. 118 ust. 1a a contrario, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.